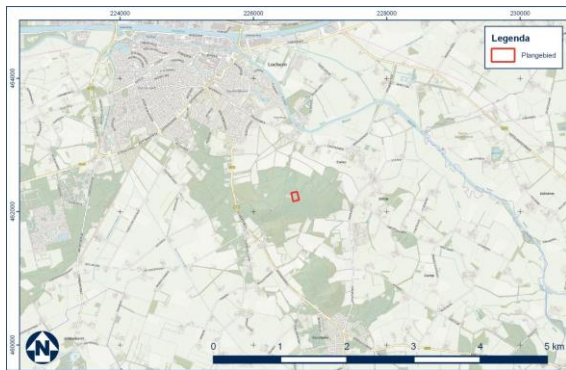

De Schans op de Lochemse berg

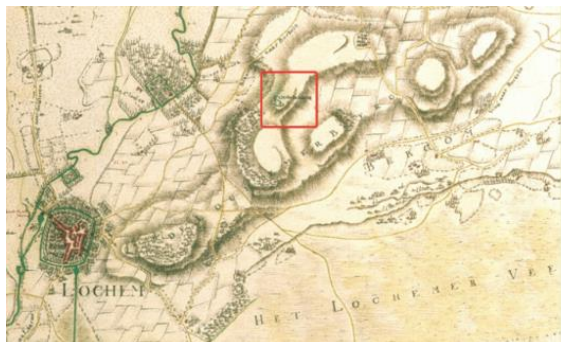
auteur: Gerard Tiemessen

jaar: 2020

Boven op de Lochemse berg in een natuurgebied beheerd door Geldersch Landschap & Kasteelen ligt verscholen in het bos een aarden schans vermoedelijk uit de 80-jarige oorlog (afbeelding 1).

De schans is als de “oude schans” aangegeven op de Hottinger kaart uit het laatste kwart van de 18e eeuw (afbeelding 2). Van de ook op deze kaart bij Lochem weergegeven “Spaanse Schans” is niets meer te vinden.

De schans ligt op het hoogste punt van de stuwwal met destijds vrij uitzicht op het Berkeldal en de wegen rondom de berg. Kleine schansen op vergelijkbare locaties zijn te vinden in Dieren, Mook en Heumen. Deze worden als oefenschans geïnterpreteerd. Veel grotere schansen maakten deel uit van circumvallatielinie van Groenlo.

De schans in Lochem is zeer goed herkenbaar en zichtbaar in het landschap en op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN, afbeelding.2).

De schans is min of meer rechthoekige met op twee plekken (noordoost en zuidwest) een bastion. De schans zelf is in zijn geheel voorzien van een aarden wal, met aan de buitenzijde een 'gracht'. De wallen zijn 3 – 4 meter breed. Door de omwalling is er een soort 'binnenplein' ontstaan van ongeveer 22 bij 20 meter.

Hoewel andere aardwerken uit deze periode in Nederland bekend zijn is de schans uit Lochem zeldzaam. Wat vorm en afmetingen betreft zijn er weinig of geen vergelijkbare aardwerken bekend. Het is zelfs de enige bekende schans met twee bastions.

Een nadere datering is op basis van vorm, afmetingen, typologische kenmerken of ter plaatse gevonden archeologische voorwerpen niet te geven. Lochem is in 1582, 1606 en 1665 belegerd. De schans kan hierbij een functie gehad hebben. Ook kan ze een functie hebben gehad tijdens het beleg van Groenlo in 1627. De schans was namelijk gelegen aan de belangrijkste route over de weg en via water tussen Zutphen en Groenlo en kan ter beveiliging van deze route hebben gediend. Na het beleg van Groenlo hebben de troepen van Frederik Hendrik zich via deze route teruggetrokken. Net als prins Maurits al in 1595.

Op initiatief van de AWN heeft de gemeente Lochem in 2019 besloten de schans tot archeologisch monument te verklaren.